

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Prologus Ad Lectorem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

PROLOGUS AD LECTOREM.

NIL est, quod Deo magis sit gratum, aut hominibus salutare, quam Passionis Christi frequens, & pia meditatio: quid enim gratius amico accidere potest, qui plurima præstitit, maxima pertulit, ut alterius amorem sibi conciliaret, quam si illum videat beneficiorum memorem, ac proinde redamantem? *Maiorem charitatem nemo habet, quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis.* Ioan. xij.

Hoc autem, & amplius fecit Christus Deus noster, qui vitam suam, tot, ac tantis doloribus, contumeliis, opprobriis, sanguinis effusionibus cumulatam, non solum pro amicis posuit, verum etiam pro suis inimicis. Postulat ipse quidem à nobis huiusmodi memoriam, *Recordare, inquit, Thron. 3. paupertatis, & transgressionis meae, absinthii, & fellis.* Atque adeo postulat, ut cum esset transiturus de hoc mundo ad Patrem, & in signum suæ in nos dilectionis perpetuum, seipsum sacramentaliter relinquere vellet, id non sine memoria suæ Passionis, immò in ejusdem memoriam fieri præcepit: *Hæc quotiescunque feceritis, in mei memoriam facietis.* Canon. Missæ. Dum enim in Consecratione ex vi verborum transubstantiatur panis in Corpus Christi tantum, & postea vinum in Sanguinem ejusdem Christi Domini, per concomitantiam utrobique est ejus Corpus, & Sanguis in memoriam Sacrificii cruenti, & Sanguinis Christi in Passione pro nobis fusi; unde in recognitionem tanti beneficii exclamat Ecclesia: *O sacrum Convivium, in quo Christus sumitur, recolitur memoria Passionis eius.* Hanc igitur grati animi ergo suæ Passionis memoriam Christus à nobis requirit, quæ non sine ingratitude vitio omitti potest. Unde Bernardus in persona Christi ait: D. Bernard. O homo vide, quæ pro te patior: non est dolor, sicut quo crucior. Ad te clamo, qui pro te morior. Vide pœnas, quibus afficio: vide clavos, quibus confodio: & cum sit dolor tantus exterior, interior est planctus gravior, cum te tam ingratum experior.

Vuu 3

Quantum

D. Bonav.
Passionis Christi
meditatio
quæ fructuosa.

Quantum verò nobis salutaris meditatio, atque memoria Christi Passionis sit, longum esset referre. Satis modò sit, quod præter cetera, docet D. Bonaventura, dicens: Si vis, ô homo, de virtute in virtutem, de gratia in gratiam, de bono in melius proficere, quotidie, quanta potes devotione, mediteris Domini Passionem: nihil enim in anima ita operatur universalem sanctitatem, sicuti meditatio Passionis Christi.

Hanc ob causam licet nonnulla in superioribus dicta sint, cum ageretur de Beneficiis, materia Orationis, Punctis 153. & 154. operæpretium tamen existimavimus nos esse facturos, si uberiores hujus rei materiam ad meditando præberemus, & de singulis, iisque præcipuis, quæ in Passione Domini evenere, mysteriis, unâ cum Patribus ageremus. Hac enim distincta suæ Passionis memoria maximè Christus delectatur.

Origen. in
Matth. 25.
Homines pij
amant minu-
tatim discipere,
que ad salutem
pertinent.

Proprium piarum mentium inquit Origenes esse, distinctam habere de rebus ad Deum, propriamque salutem pertinentibus cognitionem. Hinc notat discrimen responsionis iustorum, atque impiorum ad Christi dicta in die Iudicii. Iusti enim singillatim respondent, dicentes: *Quando te vidimus esurientem, & pavimus: sumentem, & dedimus tibi potum: Quando te vidimus hospitalem, & collegimus te, aut nudum, & cooperuimus te: Aut quando te vidimus infirmum, aut in carcere, & venimus ad te?*

Psal. 1.
Impij obiter,
summatimque
considerant.

Non sic impij, non sic. Non enim singula ponderant. *Quando te vidimus esurientem, aut sumentem, aut peregrinum, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, & non ministravimus tibi: verbum, ministravimus tibi,* ad omnia referentes, & quasi præcidentes, & præteruentes crimina singula, ut non graviora videantur diligenter, & singillatim enumerata.

Levit. 2.
Gloss. Interl.
& Ord.

Huc facit illud Levitici 2: *Si oblatio tua fuerit de sartagine, divides eam minutatim.* Vbi Glossa interlinearis inquit: Si dispensatio Passionis fuerit de Cruce, divides eam minutatim, singulas partes passionis distinguendo, proditionem scilicet, sputa, colaphos, coronam spineam, &c. quod & confirmat Glossa Ord. & alij.

Pet. Cellen. de
panibus. Ber-
nard. de Pass.
cap. 36. Ecce.
Passionē Chri-
sti particula-
tim meditando
expenderunt
Sancti.

Id etiam facere consueverunt pii, & sancti viri: unde Bernardus singillatim de septem effusionibus Sanguinis Christi egit; alij guttas Sanguinis; alij itinera Christi in Passione; alij alaparum, colaphorum, & hujusmodi numerum efferre conantur; alij spinarum punctiones; alij sputa, ac flagellorum percussiones. Quin & ipse Deus revelari voluit ex his plurima singillatim piis fræminis, & præ ceteris S. Brigittæ, Mithildi, & Elisabethæ; quò scilicet homines ex hujusmodi accurata consideratione magnitudinem, ac multitudinem dolorum Christi in sua Passione considerantes, ac proinde ejus eximiam in eos charitatem pensiculantes, in eiusdem amore, atque imitationem excitarentur.

Bernard.

Neque verò satis esse nobis debet, rem ipsam considerare, verum etiam modum, & causam, ut monet Bernardus. In passione Domini, inquit ille,

Ille, tria specialiter convenit inveni, opus, modum, & causam: nam in opere quidem patientia, in modo humilitas, in causa charitas commendatur. Patientia singularis, humilitas admirabilis, sed charitas inestimabilis. Quae tria in singulis, quae sequentur, punctis considerari poterunt; nunc tamen libet hoc tertium aliquantulum delibare in praecipuis Passionis mysteriis.

Scitis, quia post biduum Pascha fiet, & Filius hominis tradetur, ut crucifigatur. Principium pulcherrimum Passionis, non tam ob acerbitatem dolorum, quam excellentiam amoris. *Filius hominis tradetur.* Origenes: A quo autem traditus est, hic non est scriptum. Congregabis autem de Scripturis, quoniam & Pater tradidit eum, secundum quod scriptum est. *Qui unico Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum.* Secundum autem alias Scripturas Iudas tradidit illum, sed & Satanas, qui intravit in Iudam, tradidit eum, sed & Principes Sacerdotum tradiderunt eum, sed non omnes eodem proposito tradiderunt. Deus enim tradidit eum propter misericordiam circa genus humanum.

Imò etiam *Tradidit (Filius) in mortem (sponte) animam suam (vitam).* Ita Interlinealis, addit Lyranus, ex maxima charitate.

Non ergo Hebraei manu, sed amoris, Iesus sanguinem fudit in horto, captus, ac ligatus est, ad Praesides perductus, flagellatus, coronatus, & in crucem actus, ac lancea perforatus.

Amor minister, & carnifex. *Egressus est cum discipulis suis trans torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem introivit ipse, & discipuli eius.*

En rogaturus Patrem sanguinem fundit. Sed ubi terror? ubi Sanguinis laniena? ubi carnifex? Egregie D. Bernardinus Senensis: Super timore reiiciendum fortissimus, & ferventissimus amor, tanquam mirae magnitudinis malleus repercuciens, & ipsum excludens, omnes poros corporis Iesu, ad venam largiter relaxavit, quasi diceret: Amoris manu eductus est Sanguis; pia amoris laniena. *Factus est sudor eius, sicut gutta Sanguinis decurrentis in terram.* Immensus planè (subdit ille) & ferventissimus amor in hoc manifestatur, saepe enim fervens ebullitio emittit ad extra. Proinde quantum anima Christi charitatis igne in intimis bulliendo ferveret, scaturitio haec sanguinis clariùs manifestat.

At cur in hortum initium Passionis facturus secessit? Ut ibi se, velut capivum amoris, declararet. Ad locum proditori notum properat (inquit pulchrè Chrysostomus) ut laborem ei demeret, & ostendit Discipulis, se ad mortem sponte proficisci, etenim in horto, tanquam in carcere, commoratur.

Causatur mox, quòd cohortes ad eum, tanquam ad invitum, capiendum properassent, quasi agere tulisset, spontaneum se, ac amantem non haberi. Ita Cyrillus: Nocte proditor ministris Iudaeorum, & cohorte armata accedit, ut ab eum multitudinem fretus, vel invitum posse illum

Matth. 26.
Christus à
multis, sed ex
filio non uno
traditus.
Orig. ibid.
Rom. 8.

Isa. 53.

Interl.

Lyran.

Amor Christi
erga nos tradi-
tor illius praeci-
pius.

Et Carnifex

Ioan. 18.

Bernard Sen.

serm. 55. de

Pass. c. 2.

Cur in horto

passionem suam

excorsus Chri-

stus.

Chryf. hom.

82. in Ioan.

Egre tulit,

quod invitus

patiputaretur.

Cyrl. l. 11. in

Ioan. c. 33.

lum

lum capere. Invenit autem in loco illum solito, quò quasi ad diverforium nox illum deduxit: sed Christus, ut eum temerè cogitasse argueret, sponte pravenit, & obviam factus, nec se ignorasse, quæ fiebant, ostendit, & potuisse facillè præscium effugere demonstrat, quasi ultrò ad Passionem properaretur. Quasi diceret: Cur tanquam ad invitum properatis, qui sponte ad mortem vadit? Et *Oblatus est, quia ipse voluit.*

Isa. 53.
1. Reg. 21.
August. in
Expos. tit.
Psal. 33.

Ingeniosam planè commentum illud, quo fugitivus David aulicorum Achis, & ejusdem Regis machinamenta delusit: *Immutavit os suum coram Achis, & collabebatur inter manus eorum, & impingebat in ostia porta.* D. Augustinus hic detegit Sacramenta, ac totum in Christum referens, illud, *Immutavit os suum, & collabebatur inter manus eorum,* transfert, *Affectabat, & tympanizabat ad ostia civitatis, & ferebatur in manibus suis.* Miraloci perdifficilis translatio, ad Christum tamen relata, facillè enucleata. Quid est, inquit, *affectabat*? Affectum habebat. Quid est affectum habere? Quia compassus est infirmitatibus nostris. Miserrus est nos de supernis, *humiliavit se, factus subditus usque ad mortem, mortem autem Crucis.* Et quoniam, qui crucifigitur, in ligno extenditur, ut autem tympanum fiat, caro, id est, corium in ligno extenditur, dictum est: *Et tympanizabat;* id est, crucifigebatur, in ligno extendebatur.

Bern. de pass.
Domini, c. 6.

Nihil prorsus ad rem magis. Et Augustinum secutus Bernardus eam jam de Christo jam Cruci affixo, sic fatur: Corpore nudo, in modum tympanicæ pellis distento: *tympanizabat ergo.*

Sed quomodo *ferebatur manibus suis*? Hoc quomodo posset fieri in homine, quis intelligat, inquit Augustinus? quis enim portatur in manibus suis? Manibus aliorum potest portari homo, manibus suis nemo portatur: *Ferebatur Christus* (subdit August.) *in manibus suis,* quando commendans ipsum Corpus suum, ait: *Hoc est Corpus meum.*

Christus non
tam Iudaorū,
quàm suis ma-
nibus fereba-
tur ad varia
passionis loca.
Rupert. l. 6.
in Gen. c. 31.

Pulchrè ille de sacramentato Domino, sed nos de eodem ad Præfides ducto: *Ferebatur,* non manibus Hebræorum, sed *manibus suis,* à Pilato ad Herodem, ab Herode ad Pilatum suis ipse manibus, hoc est, sponte, & amore ferebatur.

Venustissimo parallelo Tuitiensis Abbas componens Abrahamum patrem Isaac, cum Deo Christi Patre, omnia ad amulsum, quæ in acceptissimo illo Sacrificio contigerant, in Christi pariter Sacrificio recognoscens, sic fatur: Hunc pater duos habens filios, ducit ad immolandum: quia videlicet Filium suum Deus Pater, cum utriusque, novi scilicet, & veteris Testamenti consonantibus præconibus, tradidit ad Passionem pro salute omnium. Quid porro est, quod *Tulit pater ligna holocausti, & imposuit super Isaac filium suum, ipse vero portabit ignem, & gladium?* Quid, inquam, nisi quòd ipse Dominus noster bajulavit Crucem suam? Bene ergo Isaac ligna portat holocausti sui, quia Christus ipse bajulaturus erat lignum suæ Passionis

tionis. *Ipse verò portabat ignem, & gladium.* Per ignem Spiritus Sanctus rectè intelligitur, per quem semetipsum obtulit Filius Dei, testante Apostolo, cum dicit: *Sanguis Christi, qui per Spiritum Sanctum semetipsum obtulit Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis.* Gladius verò non solum mortem, sed & potestatem significat imperialem. Gladium ergo ter ipse portabat, quia videlicet in manu fuit non Iudæorum, sed Dei Patris gladius, id est, potestas Dominicæ mortis, ubi, quando, vel quo mortis genere deberet interimi.

Cum quo colligasset Isaac filium suum. Hic sedit Abbas, hærensque, ingenio quanquam acutissimo, non intelligit, quomodo Deus Pater Filium alligaverit. Ergone, inquit, & Deus Pater suum colligavit Filium? Subdit: Colligavit planè, verum non imbecillitatis vinculo, sed magnæ charitatis imperio, ne se ipsum defenderet, ne oblatum calicem passionis mori dedignatus abigeret; nam hoc est, quod in Psalmo canit ipse: *Tenuisti manum dexteram meam, & in voluntate tua deduxisti me.* Quasi diceret: Non me Iudæorum funes alligaverunt, sed nexus amoris, & charitatis: non me vincula Iudæorum traxerunt, sed Patris imperia: non meam in Cruce dexteram confingendam tenuit Hebræus, sed Pater.

Verum suo mysteriorum ordine percurrat excursus. Christus flagellatus est, ut D. Brigittæ revelatum est, usque ad interiora. Cur verò nisi ut juxta Bernardum, per vulnera paterent viscera charitatis?

En verò Jacob, qui dum æstu amoris urgetur, ad multiplicandas sibi oves, non decorticat virgas, sed costas. Amores scilicet illum prius flagellarunt, quam milites.

Quis verò capiti ejus coronam imposuit, nisi amor? *Quis in die desponsationis suæ, & in die letitiae cordis sui* divina illius præcinxit tempora, nisi amor? Pulchrè Tertullianus: Dominica Christi tempora lancinaverunt mortiferis quidem vulneribus spinæ, sed novarum pœnarum ardore sustentabatur amans.

Quis eum denudavit, nisi amor? Vestes in Cruce ferre non potuit (dixit piè non obscuri nominis Author Jacobus de Voragine) sed nudus ascendit, ac si ipso facto diceret: Tanto igne charitatis ardeo, quòd vestes aliquas ferre non valeo.

Et quis nudum vulneravit, & in Crucem confixit, nisi amor? Ambrosius: *Habet clavum suum charitas, habet gladium suum.*

Cornua in manibus ejus. Ex Paulo Burgensi, & Titelmano. Quia ipse Crucis cornua, non cornua ipsum detinebant *Ego pono eam à me ipso.*

Pulchrè D. Bernardus epistola ad Novitium, qui postea fuit Abbas Clarevallensis, Si tentationum sentis aculeos, exaltatum in ligno serpentem aneum intuere, & suge non tam vulnera, quam ubera Crucifixi.

Speranza Scripturæ selectæ.

Xxx

Sed

Sed cur ubera, cum non lac, sed Sanguis ab eis manet? Quò ad rem innueret, Sanguinem è vulneribus, non tam ferro, quàm amore defluere.

*Bernard. l. de
Pass. c. 2.
Amor Christi
latus à morte
aperuit.*

Quis tandem lancea latus ejus aperuit, nisi amor? Bernardus: Lancea furoris, qui priùs vulneratus fuit lancea amoris. Hæc vivum, illa mortuum vulneravit. *Vulnerasti cor meum, soror mea sponsa, vulnerasti cor meum;* quia scilicet duplici lancea sum vulneratus. Quia zelo amoris tui vulnerasti me, (dixit ubi suprà Bernardus) lancea quoque militis vulneratus sum.

